

**ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

11/10-369

21.02.2020

Голові Національного банку України

СМОЛЮ Я.В.

Шановний Якове Васильовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит групи народних депутатів (Южаніної Н. П. та інших, всього 8 депутатів), оголошений на засіданні Верховної Ради України 21 лютого 2020 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

Руслан СТЕФАНЧУК

363

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01021, м. Київ, вул. Липська, 3, каб. 419, тел. (044)255-28-20

12.02.2020 р. № 199-02/066

Прем'єр-міністру України

ГОНЧАРУКУ Олексію

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

Міністру розвитку економіки, торгівлі
та сільського господарства України

МИЛОВАНОВУ Тимофію

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

Міністру фінансів України

МАРКАРОВІЙ Оксані

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

✓ Голові Національного банку

СМОЛІЮ Якову

01601, м. Київ, вул. Інститутська, 9

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо негативних наслідків для економіки
України стрімкого зміцнення курсу гривні*

Шановний Олексію Валерійовичу!

Шановний Тимофію Сергійовичу!

Шановна Оксано Сергіївно!

Шановний Якове Васильовичу!

У 2019 році Україна стала рекордсменом зі зміцнення національної валюти. За даними агентства Bloomberg, гривня вийшла на перше місце, залишивши далеко позаду всі інші національні валюти країн світу.

Коливання обмінного курсу валюти — це нормальне відображення змін на ринку.

Але коли курс національної валюти змінюється майже на 20%, тоді щось в країні відбувається неправильно, бо таке стрімке зміцнення гривні фактично не обумовлено системними змінами.

31.07.2019р. міністр фінансів Оксана Маркарова критично висловлювалася з приводу допущення Нацбанком зміцнення курсу гривні щодо долара.

У жовтні 2019 року міністр фінансів Оксана Маркарова вже пояснювала, що на зміцнення гривні впливають, зокрема, збільшення інтересу міжнародних покупців до наших цінних паперів, підвищена інвестиційна активність у реальному секторі економіки, дещо збільшена продуктивність у сільськогосподарському секторі.

«Це не просто тимчасові фактори, це можуть бути довгострокові тренди», — пояснювала Оксана Маркарова.

У листопаді 2019 року в інтерв'ю «Економічній правді» Оксана Маркарова заявила: «Зміцнення курсу — це не короткострокова тенденція. Це також нова реальність».

Курс гривні до долара на рівні 24 гривень — це нова реальність для України, де складніше стає експортерам, а імпортерам і громадянам краще. Про це на брифінгу про реформування сфери зайнятості населення 3 грудня 2019 року заявляв міністр розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства Тимофій Милованов.

16.12.2019р. на зустрічі за участі прем'єр-міністра Олексія Гончарука, міністра фінансів Оксани Маркарової, міністра економіки, торгівлі та сільського господарства України Тимофія Милованова, голови НБУ Якова Смолія обговорювалась монетарна політика.

Представники НБУ зазначали, що зміцнення гривні має позитивний вплив на економіку, хоча в короткостроковій перспективі може мати певний негативний вплив на окремі сегменти.

При цьому вони зазначали, що впливаючи на доходи державного бюджету, міцніший курс водночас формує економію в частині витрат на валютних запозиченнях та обслуговуванні валютного державного боргу, а також на державних закупівлях імпортованих товарів. Крім того, сильна гривня сприяє здешевленню енергоносіїв та зменшенню темпів трудової міграції.

Плюси від зміцнення курсу є і для компаній-експортерів, відзначили члени Правління НБУ.

По-перше, це частково знижує собівартість продукції, яка буде спрямовуватися на експорт, адже до 50% витрат українських експортерів прямо чи опосередковано здійснюються в іноземній валюті (сировина, обладнання, паливо тощо).

По-друге, зміцнення обмінного курсу збільшує конкурентоспроможність українських компаній у залученні робочої сили.

26 грудня 2019 року в ефірі одного з телеканалів Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук зазначив, що не вважає зміцнення курсу гривні негативним явищем.

Такі пояснення та коментарі щодо зміцнення гривні українське суспільство отримало від високопосадовців.

А що ми чуємо від самих представників бізнесу і яка реальна ситуація?

У рамках робочого візиту групи народних депутатів України (Н. Южаніної, І. Геращенко та інших) до міста Чернігова 29.01.2020р. було проведено зустріч із представниками місцевої громадськості та підприємцями, на якій обговорювалась низка актуальних питань щодо умов ведення бізнесу та проблем, які виникли у платників податків та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за останні кілька місяців 2019 року.

«Найбільше у світі зміцнення курсу гривні, яке відбулось восени 2019 року, — говорили представники бізнесу на зустрічі, — для нас мало такі наслідки:

- на першому етапі наша продукція стала найдорожчою на планеті і ми втратили зовнішні ринки, які напружували протягом останніх десятиліть;

- на другому етапі ми втратили внутрішній ринок України за рахунок масового витіснення нашої продукції дешевшим імпортом;

- на третьому етапі ми змушені скорочувати виробництво або повністю припиняти роботу».

Приватне акціонерне товариство «Чернігівська швейна фабрика «ЕЛЕГАНТ» з кількістю працівників 489 зупинено з 01.01.2020 р., оскільки підприємство практично повністю працювало на давальницькій сировині із замовниками з Нідерландів, Німеччини, Франції, Польщі, Литви та інших країн.

Продовольча компанія «Ясен», кількість працівників 200, є виробником та постачальником запатентованої продукції торговельних марок («Kondissima», «ЯСЕН», «ОСТРЕЧ», «Ясенівська»), які широко відомі як в Україні, так і за її межами — в країнах Балтії, Німеччині, Ізраїлі, Білорусі, Азербайджані, Грузії, Туркменістані, Молдові, Румунії. Внаслідок здорожчання продукції для зовнішніх ринків та погіршення конкурентоспроможності падіння виробництва склало рекордні 11 відсотків.

ПБП «ВИМАЛ» є найбільшим виробником та експортером картопляного крохмалю в Україні. Сплата податків підприємством за 2019 рік — 12 млн. грн. 27 грудня 2019 року підприємство змушене було перший раз за 27 років зупинити діяльність при наявності сировини, 113 працівників втратили роботу.

ПРАТ «Насіння Чернігівщини», ПВТП «ДЖІ-ЕН-ЕЛ» та інші підприємства Чернігівщини мають аналогічні проблеми.

У рамках робочого візиту групи народних депутатів України (Н. Южаніної, О. Синютки та інших) 01.02.2020р. до міста Львова представниками місцевої громадськості та підприємцями було порушено низку актуальних питань соціально-економічного розвитку міста та області, а також проблеми ведення бізнесу у другому півріччі 2019 року, пов'язані з державною монетарною політикою.

Стрийське поліграфічне підприємство "УкрПол", кількість працюючих 600 осіб, щомісячні втрати - 3 млн. грн.

Червоноградське підприємство "Калина", швейне виробництво, яке працює на давальницькій сировині, кількість працюючих 480 осіб, щомісячні втрати - 1 млн. грн.

Бориславський ПП швейне виробництво, кількість працівників 30, щомісячні втрати - 200 тис. грн.

Всі швейні підприємства Львівщини, які працюють на давальницькій сировині, а це до 3 тисяч працівників цієї галузі, потрепають від стрибкоподібного зміцнення гривні.

Таким чином, негативні наслідки надмірного зміцнення гривні відчули на собі українські експортери та українські виробники.

Звертаємо увагу, що значних проблем у господарській діяльності зазнали також підприємства всіх галузей економіки, оскільки кооперація лежить в основі всіх бізнес-процесів, і, якщо один елемент стає слабким, то отримуємо ефект доміно.

Хочемо зазначити, що виконання бюджету-2019 стало найпровальнішим за останні п'ять років. Однією з причин невиконання дохідної частини бюджету-2019 року є зміцнення курсу гривні.

Державний бюджет на 2020 рік базується курсі 27 гривень за долар.

Державна казначейська служба України прозвітувала про невиконання плану надходжень до бюджету у січні 2020 року на майже 14 млрд. грн.

Наголошуємо, що системне невиконання бюджету за 2019 рік та в січні 2020 року — «це не короткострокова тенденція. Це також нова реальність».

Фундаментальних причин для зростання української гривні немає, монетарна політика центробанку гальмує промисловість і це ставить під загрозу фінансування в соціальній сфері та добробут кожного громадянина, а в довгостроковій перспективі ситуація загрожує обернутися болючим ударом для держави.

З метою парламентського контролю, керуючись ст. ст. 15,17,19 Закону України "Про статус народного депутата України",

просимо:

1. Надати інформацію, які заходи вживаються Кабінетом Міністрів України та Національним банком України з метою зупинення подальшої ревальвації гривні, яка протягом останніх 4-х місяців 2019 року призвела до збільшення конкурентоспроможності на вітчизняному ринку імпортованих товарів та зменшення конкурентоспроможності вітчизняних товарів на зовнішніх ринках.

2. Міністерству розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства надати інформацію в розрізі галузей та регіонів щодо кількості суб'єктів господарювання, які протягом другого півріччя 2019 року зменшили обсяги виробництва та збільшили витрати або призупинили свою господарську діяльність. Окремо вказати кількість звільнених працівників.

3. Надати інформацію, які заходи вживаються міністерством розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства задля підтримки підприємств тих

галузей економіки, які призупинили господарську діяльність внаслідок зміцнення гривні, зокрема експортно-орієнтованих.

4. Кабінету Міністрів України терміново внести на розгляд Верховної Ради України проект змін до Державного бюджету на 2020 рік з урахуванням поточних макропоказників.

5. Міністерству фінансів надати розгорнуту інформацію щодо причин невиконання Державного бюджету України на 2019 рік та за січень 2020 року та бачення щодо термінового виправлення ситуації.

6. Міністерству фінансів надати інформацію про суб'єктів господарювання в розрізі галузей та регіонів, у яких зменшилась кількість працюючих та/або нарахування та сплата єдиного соціального внеску, податку на доходи з фізичних осіб, військового збору за останні 4 місяці 2019 року та січень 2020 року.

Відповідь на даний запит просимо надати у передбачені ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України" строки.

З повагою

Леонід Коваленко А.І. (199)

Марія Фонова М.М. (208)

Терещук І.В. 188

Кудіва С.І. 197

Кудіва С.І. 206

М. М. М. (188)

Коваленко-Шенявська О.О. (195)

Коваленко РМ 203